

Nápravná metoda Grace Fernaldové

Nápravná metoda Fernaldové

- **Metoda obtahování slov**
- **Vhodná pro počáteční stadia nápravy u zvláště těžkých případů dyslexie, dysgrafie a dysortografie**
- **Vhodná pro děti, u nichž zraková a sluchová analýza nefunguje natolik, aby bylo možné na nich založit výuku čtení**

Nápravná metoda Fernaldové

- Při výuce čtení a psaní je používán multisenzorický přístup:
 - vizuální – vytvoření přesné představy slova;
 - auditivní – vnímání sluchové podoby slova;
 - kinestetický a taktilní – slovo se pomocí opakovaného obtahování a psaní upevňuje tak dlouho, dokud není zautomatizováno.

Nápravná metoda Fernaldové

- **Nápravný proces začíná tím, že má dítě vymyslet obtížné slovo, které by samo nenapsalo, ani nepřečetlo;**
- **Napíšeme je velkými tiskacími písmeny na list papíru;**
- **Dítě jednotlivá písmena obtahuje prstem (důležité je, aby se skutečně prstem papíru dotýkalo) a každé písmeno zvlášť vyslovuje;**
- **Opakuje několikrát po sobě, až celé slovo ovládá pohybově;**

Nápravná metoda Fernaldové

- **Když máme jistotu, že dítě pohybový obraz ovládá, předlohu zakryjeme a dítě se zavřenýma očima ještě jednou slovo obtáhne;**
- **Pak je píše načisto;**
- **Nesmíme dovolit, aby dítě napsalo cokoliv špatně;**
- **Za každý dobrý výkon dostává výraznou pochvalu.**

Nápravná metoda Fernaldové

- **Pokud si dítě osvojí techniku obtahování, začíná psát delší celky – věty i celé povídky;**
- **Učitel dítěti na kartičky předepisuje jednotlivá slova, dítě je obtahuje a nakonec zapíše do povídky, která sice vzniká pomalu, ale jako originální výtvar dítěte;**
- **Naučené slovo je také dobré napsat na počítači a vytisknout a dítě je čte, dokud má v paměti jeho pohybový obraz;**
- **Učí se tak spojovat soustavu psacích znaků s tiskacími;**

Nápravná metoda Fernaldové

- **Kartičky se slovy se vkládají v abecedním pořádku do zvláštní krabice a vzniká tak jakýsi jednoduchý slovník, v němž má dítě naučená slova vždy připravena k novému použití;**
- **Při psaní povídky se dítě učí už jen novým slovům obtahováním, známá slova vyhledává ve „slovníku“, slovo sleduje zrakem, pak opět zkusí obtáhnout a vyhláskovat a teprve poté zapíše do povídky;**
- **Připravuje si tak samo texty pro čtení, tedy jakousi čítanku;**

Nápravná metoda Fernaldové

- **Doporučuje se povídky přepsat na počítači a vytisknout, aby je dítě mohlo číst i tištěným písmem.**
- **Tento způsob výuky psaní a čtení je založen na globální metodě, kde k analýze a syntéze dochází poměrně pozdě a spíše „samovolně“ než přímým cvičením;**
- **Metoda je také velmi vhodná pro výuku angličtiny, kde ohýbání slov je minimální, takže dítěti stačí osvojit si pouze jeden tvar a ten pak používat v nejrůznějších spojeních.**

Nápravná metoda Fernaldové

- **Vzhledem k časové náročnosti metody se snažíme po několika lekcích umožnit dítěti rychlejší postup v analýze a syntéze slov. K tomu je možné použít např. barevné kostky.**

Nápravná metoda Fernaldové

MODIFIKOVANÝ POSTUP (pro více dětí ve skupině):

- **Učitel píše slovo na tabuli, které zároveň předčítá. Žák ho sleduje a naslouchá mu.**
- **Žák obtahuje učitelem napsané slovo a současně je předčítá. Pak žák slovo píše a nahlas si je diktuje. Měl by mluvit tak pomalu, jak píše.**
- **Žák píše slovo z paměti. Pokud se mu nepodaří napsat slovo správně, opakuje se předchozí krok. Pokud je napsáno správně, je založeno do kartotéky. Slova z kartotéky mohou být později použita při slohovém cvičení.**

Nápravná metoda Fernaldové

- **Časem může být vypuštěna fáze obtahování. Žák se učí slova pouze sledováním učitele při psaní; slovo přečte a pak je píše a sám si je diktuje.**
- **Žák sleduje při psaní učitele a hned se pokouší slovo napsat.**
- **Žák pouze slovo opisuje z předlohy bez pomoci učitele.**
- **Žák píše slovo podle diktátu.**

Nápravná metoda Fernaldové

POSTUP Č. 2:

- **Dítě přečte slovo.**
 - **Dvakrát slovo napíše, přitom se může dívat na předlohu.**
 - **Vzor si zakryje a slovo napíše z paměti.**
 - **Dítě se pokusí slovo vyhláskovat; může se dívat na předlohu.**
-
- ❖ **Tyto kroky se opakují alespoň třikrát. Děti denně sledují, kolik slov se naučily přečíst a napsat.**
 - ❖ **Tato metoda se používá zejména u dětí, které mají obtíže především v psaní.**

Metoda barevných kostek

Metoda barevných kostek

- Klade velký důraz na hmatové a pohybové představy; ze začátku jsou posilovány i představou zrakovou;
- Dítě pracuje s hotovými tiskacími písmeny, samo je již nevytváří;
- Jednotlivá písmena abecedy jsou nalepena na barevných kostkách a to tak, že samohlásky mají jednu barvu a souhlásky jinou;

Metoda barevných kostek

- **Nejdříve dítě učíme rozlišovat jednotlivá písmena;**
- **Pak přistupujeme k nácviku skladby písmen do slov;**
- **Nejprve říkáme jen slabiky, pak jednoslabičná slova (např. pes, les, ves, rak...);**
- **Dítě řadí kostky s písmeny k sobě a vytváří slova;**
- **Pokud změníme hlásku ve výslovnosti (rak – rok), dítě musí slovo přestavět;**
- **Analýza a syntéza se tedy provádí opět pomocí hmatu;**

Metoda barevných kostek

- **Dítě každé slovo po nás opakuje, pak se je snaží rozložit v hlásky a sestavit z kostek;**
- **Procesu se tak účastní mluvní aparát, zrak, sluch, hmat a kinestetický analyzátor;**
- **Pokud řekneme podobné slovo, lišící se např. jen jednou hláskou, dítě se nejprve snaží změnu zachytit sluchem a pak výslovností – tu pak názorně – pohybově - vyjádří změna kostek**

Metoda barevných kostek

- **Děj, který obvykle probíhá velmi rychle a automaticky, je tu podstatně zpomalen a rozložen na řadu dílčích úkonů, takže dítě může snáze pochopit jeho podstatu.**
- **Postupně, jak se sluchová analýza zdokonaluje, motorická složka ustupuje do pozadí – dítě už slova nesestavuje, ale pouze ukazuje na jednotlivá písmena;**

Metoda barevných kostek

- **V této fázi se také přidává zapisování takto sluchově zpracovaných slov psacími písmeny.**
- **Vzhledem k tomu, že dítě může jednotlivá písmena spojit i s určitou barevností, je hledání kostek usnadněno (např. samohlásku hledá jen mezi červenými kostkami, souhlásku mezi modrými atd.);**

Metoda barevných kostek

- **Aby však neulpívalo jen na barvě, ale pozorně vnímalo i tvar „nebezpečných“ písmen (např. b d), má za úkol napsat psacím písmem slovo, které sestavilo z kostek, přičemž musí „nebezpečná“ písmena napsat ve tvarech malé tiskací abecedy.**